

Mandat – utredning av virkninger av å innføre en regulering som forbyr diskriminerende innkjøpspriser i dagligvarehandelen

1 Bakgrunn og formål med utredningen

I mai 2018 fattet Stortinget følgende vedtak:¹

Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som vil virke konkurransefremmende og legger til rette for nyetablering og fremmer innovasjon i mat- og dagligvaremarkedet, herunder forbud mot prisdiskriminering for dominerende leverandører samt forhold knyttet til distribusjon, og snarest mulig komme tilbake med dette til Stortinget på egnet måte.

Det fremgår av Innst. 292 S (2017-2018) om balansert makt i verdikjeden for mat og dagligvarer at tiltak regjeringen foreslår må bidra til økt konkurranse til fordel for forbrukerne. Regjeringen har besluttet at det skal legges frem en stortingsmelding om konkurransen i dagligvaremarkedet.

Ulike innkjøpspriser for dagligvarekjedene kan ha betydning for konkurransen mellom etablerte kjeder og eventuelt nyetableringer. Dette vil i sin tur påvirke forbrukervelferd. Innføring av restriksjoner på forskjeller i innkjøpspriser i dagligvarehandelen har vært gjenstand for betydelig diskusjon, der det har blitt vist til ulike økonomiske artikler som predikerer ulike velferdsvirkninger. Flere aktører argumenterer for at restriksjoner på forskjeller i innkjøpspriser vil føre til like innkjøpspriser i dagligvarehandelen, men høyere priser til forbruker. Mens andre hevder at restriksjoner vil føre til lavere forbrukerpriser og økt sannsynlighet for etablering av nye dagligvarekjeder.

Formålet med utredningen er å gi departementet faglige innspill og økt innsikt i sannsynlige virkninger av å innføre restriksjoner på forskjeller i innkjøpspriser til dagligvarehandelen. Utredningen vil være en del av grunnlaget for regjeringens arbeid med å styrke konkurransen i dagligvaremarkedet.

2 Krav til utredningen

Utredningen skal inneholde:

1. En gjennomgang av innspill og rapporter som er skrevet i forbindelse med debatten om prisdiskriminering i dagligvarehandelen, og den mest aktuelle økonomiske litteraturen på området.
2. En vurdering av hvilke virkninger det er sannsynlig at vil oppstå, dersom det innføres restriksjoner på diskriminerende innkjøpspriser til dagligvarehandelen, herunder virkninger for:
 - a. Konkurransen mellom eksisterende dagligvarekjeder
 - b. Sannsynligheten for etablering av nye dagligvarekjeder
 - c. Forbrukervelferd

¹ Viser til Dokument 8:170 S (2017-2018) Representantforslag om balansert makt i verdikjeden for mat og dagligvarer og Innst. 292 S (2017-2018).

3. En anbefaling om hvorvidt det bør innføres restriksjoner på diskriminerende innkjøpspriser i dagligvarehandelen. Når det gjelder hva slags type restriksjoner som skal vurderes, skal det tas utgangspunkt i innspill som foreligger fra aktørene i bransjen.
4. En diskusjon rundt utformingen av mulige restriksjoner. Det bør blant annet vurderes om eventuelle restriksjoner kun bør gjelde for enkelte leverandører eller for alle.

Endelig rapport skal leveres senest 17. januar 2020.